

CUMHURİYETÇİLİK

☞ Temel Kavramlar

Ulusal Egemenlik /Ulusal İrade

Halk İradesi / Milletin Azmi ve Kararı

Siyasi Partiler / Seçim / Demokrasi

Cumhurbaşkanı / Başbakan

Hükümet / Milletvekili

Anayasa / Meclis (Parlamento)

İlgili İnkılâplar

1920 TBMM'nin açılması

1921 Teşkilat- Esasiye

1922 Saltanatın Kaldırılması

1923 Cumhuriyet'in ilanı

1924 Halifeliğin Kaldırılması

1924 Anayasası

1924 Ordu'nun siyasetten ayrılması

1934 Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkının verilmesi

1924 – 1946 Siyasi Partiler / Çok Partili Rejim

1946 Tek dereceli seçim sistemine geçiş

1950 Gizli oy, açık sayım ilkesi

1995 Seçmen Yaşının 22'den 18'e düşürülmesi

Sürekli eksik olan bir süre sonra gerekli de olmaz!

Anonim

MİLLİYETÇİLİK

☞ Temel Kavramlar

Milli birlik ve beraberlik / Bağımsızlık

Vatan Sevgisi / Bayrak Sevgisi

Millileştirme / Kültür Birliği

Amaç Birliği / Milli Benlik / Ükü (Mefkure) Birliği

Türk Tarihi / Türk Dili Ortak Miras

Misak-ı Milli / Misak-ı İktisadi / İstiklal

İlgili İnkılâplar

1918 Kuva-i Milliye'nin kurulması

1920 TBMM'nin açılması

1921 İstiklal Marşı'nın kabulü

1923 Kapitülasyonların kaldırılması

1923 Duyun-u Umumiye'nin Kaldırılması

1920 Milli Eğitim Bakanlığı

1923 Misak-ı İktisadi

1923 Cumhuriyet'in ilanı

1924 Halifeliğin Kaldırılması

1926 Kabotaj Kanunu

1926 Maarif Teşkilatı hakkında kanun

1928 Harf İnkılabı

1929 Koruyucu Gümrük Uygulaması

1930 Türk Parasını Koruma Kanunu

1931 Türk Tarih Kurumu

1932 Türk Dil Kurumu

Yabancı İşletmelerin Satın Alınması

HALKÇILIK

☞ Temel Kavramlar

Eşitlik/Sosyal Devlet Anlayışı/Sınıf ayrımı olmaması

Toplumsal barış / Toplumsal dayanışma / İş birliği

İnsanlık sevgisi / İç barış/Ayrıcalıkların verilmemesi

Halkın refahı / Gelir - Gider dengesi

Milli servetin eşit dağılımı

Kişi başına gelirin arttırılması

Kişi hak ve hürriyetlerin arttırılması

İlgili İnkılâplar

- 1920 TBMM'nin açılması
- 1922 Saltanatın kaldırılması
- 1923 Cumhuriyet'in ilanı
- 1924 Halifeliğin kaldırılması
- 1924 Tevhid-i Tedrisat
- 1924 Medreselerin Kapatılması
- 1925 Şapka Kanunu
- 1925 Aşar Vergisinin kaldırılması
- 1925 Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması
- 1926 Medeni Kanun
- 1926 Maarif Teşkilatı Kanunu
- 1928 Harf İnkılâbı
- 1928 Millet Mekteplerinin açılması
- 1930 Toprak Reformu
- 1932 Halk Evlerinin açılması
- 1934 Soyadı Kanunu
- 1934 Kılık Kıyafet Kanunu
- 1934 Kadınlara Siyasi Haklar verilmesi

1934 Unvan ve lâkapların yasaklanması

1940 Köy Enstitülerinin açılması

1930 Okul, hastane, yol vb. yapılması

LAİKLİK

☞ Temel Kavramlar

Din ve devlet işlerinin ayrılması

Din özgürlüğü

Vicdan Özgürlüğü / Akılcılık ve Bilimsellik

İnanç Özgürlüğü / İfade Özgürlüğü

Düşünce Özgürlüğü

İlgili İnkılâplar

- 1922 Saltanatın Kaldırılması
- 1923 Cumhuriyet'in ilanı
- 1924 Halifeliğin kaldırılması
- 1924 Tevhid-i Tedrisat
- 1924 Şeriye ve Evkaf Vekâletinin Kaldırılması
- 1924 Şeriye Mahkemelerinin Kapatılması
- 1924 Medreselerin Kapatılması
- 1925 Tekke ve Zaviyelerin kapatılması
- 1925 Şapka Kanunu
- 1926 Medeni Kanun
- 1926 Patrikhanenin dünyevi yetkilerinin alınması
- 1926 Maarif Teşkilatı Kanunu
- 1928 "Devletin dini islamdır" ibaresinin anayasadan çıkarılması
- 1930 Okul, hastane, yol vb. yapılması

1934 Din adamlarının sadece ibadet yerlerinde dini kıyafet giyebilmesi

1937 Altı ilkenin 1924 anayasasına girmesi

1940 Köy Enstitülerinin açılması

DEVLETÇİLİK

Temel Kavramlar

Devletleştirme / Planlı ekonomi

Devletin ekonomide söz sahibi olması

Sosyal Devlet Anlayışı

Unutma...

- ✓ Devletçilik günümüzde uygulanmamaktadır
- ✓ Sosyal devlet anlayışının getirdiği "yol, su, hastane, köprü" gibi yatırımların devlet eliyle yapılması **DEVLETÇİLİK / HALKÇILIK** ilkesinin ortak özelliğidir.
- ✓ *İş Bankasının açılması, Teşvik-i Sanayi Kanunu*

DEVLETÇİLİK ilkesi ile ilgili değildir.

İlgili İnkılâplar

1925 Demiryollarının yapımı ve millileştirilmesi

1926 – 1930 Devlet eliyle şeker fabrikalarının açılması (Alpulu / Uşak)

1929 Koruyucu Gümrük Uygulaması

1930 Merkez Bankasının Kurulması

1933 I.Beş Yıllık Kalkınma Planı

1933 Beykoz Deri Fabrikasının açılması

1933 Sümerbank'ın açılması

1935 Etibank'ın açılması

1935 Paşabahçe Cam ve Şişe Fabrikası

1935 MTA (Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü)

1936 İzmit Kağıt Fabrikası

1936 Endüstri Kongresi / Ankara

1937 Suni İpek Fabrikası

(Gemlik'te Sümerbank'a bağlı)

1939 Karabük Demir Çelik Fabrikası

İNKILÂPÇILIK

Temel Kavramlar

Çağdaşlaşma / Uygarlık ve Medeniyet / Yenilik

İlerleme / Gelişim / Köklü Yenilik

Devrimcilik / Durmadan ilerlemek

Durağan olmamak

İlgili İnkılâplar

TÜM İNKILÂPLAR

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Saltanatın Kaldırılması 1 Kasım 1922

Nedenler

- **Mondros Sonrası işgallere** tepkisiz kalması
- **TBMM'ye karşı isyanlarda** etkili olması
- **Ulusal Egemenliğe ters** düşmesi
- TBMM'deki **saltanat yanlıları**
- **İkili yönetime** sebep olmaları

- **Lozan'a** Osmanlı Devleti'nin davet edilmesi
- **Dr. RIZA NUR**'un başında bulunduğu **80 kişi** tarafından **TBMM'ye sunulan teklif sonucu kaldırıldı**

Önemli Bilgiler...

☞ **Osmanlı Resmen sona erdi.**

☞ Laiklik yolunda atılan **İLK** adım

Son adım ise 5 Şubat 1937'de **ALTI İLKENİN 1924 ANAYASASINA** dâhil olması

☞ Mustafa Kemal, gelecek tepkileri önlemek için **HALİFELİĞİ KALDIRMADI**

- **ABDÜLMECİD EFENDİ** 162 oyla halife seçildi
- Saltanat kaldırıldığında aynı zamanda görev yapan **son hükümet TEVFİK PAŞA HÜKÜMETİ**
- Vahdettin, Oğlu **Ertuğrul**'la birlikte **17 Kasım 1922'de MALAYA ZIRHLISI** Malta üzerinden San – Remo'ya geçti.
- **Damat Ferit, FRANSA**'ya kaçtı.

☞ Saltanatın kaldırılması, **LAİKLİK** ve **CUMHURİYETÇİLİK** ile ilgilidir.

☞ **TBMM'nin yaptığı tek inkılâptır.**

Ankara'nın Başkent Oluşu 13 Ekim 1923

- Kurtuluş Savaşının idare merkezi
- Lozan sonrası boğazlardaki güvenlik kaygısı

- Eski düzen yanlılarına mesaj verilerek istenmesi
- Ankara'nın başkent olması için meclise önerge veren **İSMET İNÖNÜ**
- Ankara'nın başkent olmasını istemeyen devlet **İNGİLTERE**

Cumhuriyetin İlanı 29 Ekim 1923

Nedenleri:

- **Devlet başkanlığı** sorunu
- **Devlet rejimi** sorunu
- Dış basındaki eleştiriler
- TBMM ile gerçekleşen **ULUSAL EGEMENLİK**
- Hükümet Bunalımı (**Sonbahar Bunalımı**)

☞ **Sonbahar Bunalımı**
11 Ağustos / 29 Ekim 1923

- 11 Ağustos 1923'ten 29 Ekim 1923'e kadar geçen süredir.
- II. TBMM'nin açılmasından, Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen sürede hükümet kurulamadı

Sonuçlar

☞ **Kabine Sistemine geçildi**

☞ Cumhurbaşkanı: **MUSTAFA KEMAL**

Başbakan: **İSMET İNÖNÜ**

Meclis Başkanı: **FETHİ OKYAR**

☞ **Devletin rejimi belli oldu**

☞ **Ulusal Egemenlik güçlendi**
(**CUMHURİYETÇİLİK**)

- ❑ Toplumsal ayrıcalıklar kaldırıldı (HALKÇILIK)
- ❑ Bireysel özgürlükler gerçekleşti

Cumhuriyet'in İlanı Sonrası

1921 Anayasası Değişiklikleri

- Devletin rejimi *CUMHURİYET*
- Devletin dini *İSLAM*
- Devletin dili *TÜRKÇE*
- Cumhurbaşkanı *TBMM tarafından seçilebilir*
- Başkan, Meclis üyeleri arasından *Cumhurbaşkanı tarafından seçilir.*
- Bakanlar, *Başbakan tarafından seçilir*
- Bakanlar kurulunu *Cumhurbaşkanı onaylar*
- Cumhuriyetin bayram olarak kutlanması *19 Nisan 1925'te yasalaştı*

Cumhuriyetin ilanı

Ulusal Egemenlik / Milli İrade

CUMHURİYETÇİLİK / HALKÇILIK ile ilgilidir

Halifeliğin Kaldırılması 3 Mart 1924

Nedenler

- **Halifelik kurumunun** Müslümanlar üzerinde etkili olmaması
- İnkılâpların önünde engel olması
- Cumhuriyet rejimine ters düşmesi
- Laikliğe ve Çağdaşlığa aykırı olması
- Halife Abdülmecit'in kendisini halifeden üstün görmesi

HARP OYUNLARI

- ❑ Dost ve düşmen kuvvetlerin imkân ve kabiliyetleri nezdinde gerçek savaşta olabilecek ihtimallerin fikir tartışması içinde değerlendirilmesidir.
- ❑ Mustafa Kemal, İZMİR / Orduevinde ordu ve kolordu komutanlarıyla toplandı

Katılanlar:

- ✓ **Mustafa Kemal** (*Cumhurbaşkanı*)
- ✓ **İsmet Paşa** (*Başbakan*)
- ✓ **Kasım Özalp Paşa** (*Savunma Bakanı*)
- ✓ **Fevzi Çakmak** (*Genel Kurmay Başkanı*)

Bu toplantıda;

- Halifeliğin Kaldırılması
- Şeriye ve Evkaf Vekaletinin Kaldırılması
- Tevhid-i Tedrisat kararı alındı

Halifeliğin kaldırılmasıyla aynı gün...

Şeriye ve Evkaf Vekâleti kaldırıldı

Diyaret İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kuruldu.

Unutma...

Her iki kanunun çıkmasında etkili olan kişi...

SİİRT MİLLETVEKİLİ

HALİL HULKİ AYDIN

☞ Erkan-ı Harbiye Vekâleti kaldırıldı

Genel Kurmay Başkanlığı ve Mili Savunma Bakanlığı kuruldu

Amaç: Orduyu siyasetten ayırmak

☞ Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edildi.

Eğitim – Öğretim birliği sağlandı

Medreseler kapatıldı

Karma Eğitime geçildi

Okullar MEB'e bağlandı

Eğitimde fırsat eşitliği sağlandı

Unutma...

Bu kanunun çıkmasında etkili olan kişi...

SARUHAN MİLLETVEKİLİ

HÜSEYİN VASIF ÇINAR

Anayasa Hareketleri

20 Nisan 1924 Anayasası

☞ Polonya ve Fransa Anayasalarından faydalanıldı

☞ **Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir.**

☞ Devletin yönetim şekli **Cumhuriyet'tir.**

☞ **TBMM üyeleri 4 yıllığına seçilir**

☞ **Seçilme yaşı otuz**

☞ **DEVLETİN...** Dini **İSLAM** / Dili **TÜRKÇE** / Başkent **ANKARA**

☞ **Cumhurbaşkanı**, TBMM tarafından dört yıllığına seçilir. Aynı kişi tekrar seçilebilir.

☞ **Yumuşatılmış Güçler Birliği** (Filli Ayrılık)

Yasama **TBMM**

Yürütme **CUMHURBAŞKANI**

Yargı **BAĞIMSIZ MAHKEMELER**

☞ Seçme ve Seçilme sadece **erkekler** aittir

☞ **İlköğretim, herkes için zorunludur.**

☞ Türkiye Halkına din ve ırk ayrımı yapılmaksızın **TÜRK** denir.

1928 Değişiklikleri...

- ☐ “Devletin dini İslam’dır” ibaresi Anayasadan çıkarıldı
- ☐ Milletvekili yeminlerinde “**Vallahi**” kelimesi “**Namusum üzerine söz veririm**” ifadesiyle değiştirildi.
- ☐ TBMM'nin “**Ahkâm-ı Şeriye'nin Tenfizi**” (Dinsel Hükümlerin yerine getirilmesi) hükmü anayasadan çıkarıldı

1934 Değişiklikleri...

- ☐ Kadınlarımıza “**Seçme ve Seçilme Hakkı**” verildi. ULUSAL EGEMENLİK güçlendi
- ☐ Seçmen yaşı **18'den 22'ye** çıkarıldı. ULUSAL EGEMENLİK aykırıdır.
Halkın yönetime katılımı azaldı.

Seçmen yaşı **1995'te** tekrar 18'e düşürüldü

1937 Değişiklikleri...

- ❑ Altı ilkenin 1924 Anayasasına girmesi
- ❑ Çiftçiyi topraklandırma ve ormanların devletleştirilmesi hakkında düzenleme

1945 Değişiklikleri...

- ❑ Anayasanın dili öz Türkçeleştirildi (1952'de eski haline döndü)

HUKUK ALANINDAKİ YENİLİKLER**Çağdaş Hukuk Sistemine Geçilmesi**

- ❑ Türkiye Cumhuriyeti de dünya milletleri arasında güçlü bir biçimde yer almak ve çağdaş bir hukuk sistemi kurmak için birtakım yenilikler gerçekleştirmiştir.
- ❑ Osmanlı Devleti'nde şer'i (dinî) ve örfi (geleneksel) hukuk kurallarına dayanan bir hukuk sistemi oluşturulmuştur.
- ❑ Batılılaşmak için şer'i ve örfi hukuk yerine akıl ve bilimsel düşüncüyü esas alan çağdaş ve laik hukuk kurallarının benimsenmesi hedeflenmişti.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti, millî ve üniter bir devlet anlayışını benimsediğinden dolayı hukuk alanında birliği sağlayıcı adımlar atmayı hedeflemiştir.
- ❑ Hukuk alanında yapılan inkılaplarla Türk toplumunda birlik sağlanarak millî bünye güçlendirilmiştir.

Avrupa devletlerinin yasalarından yararlandı

- İsviçre'den Borçlara Yasası
- İtalya'dan Ceza Yasası
- İsviçre'den İcra ve İflas Yasası bunlardan bazılarıdır.

**Türk Medeni Kanunu
17 Şubat 1926**

- ❑ Hukuk alanında kişilerin birbirleriyle ilişkilerini, aile, eşya, borçlar ve miras hukukunu düzenleyen kanuna, medeni kanun denilmiştir.
- ❑ Osmanlı'nın son döneminde medeni kanun olarak Mecelle kullanılmıştır.
- ❑ Mecelle, İslâm hukukundan zamanın ihtiyaçlarına uygun kanunlar yapılabileceğini göstermiştir.
- ❑ Mecelle, hukuk alanında batılılaşmaya yönlmesi nedeniyle yürürlükten kaldırılmıştır.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaş, laik ve demokratik bir yapıya kavuşturulması hedeflendi.
- ❑ İsviçre Medeni Kanunu Türk sosyal hayatına en uygun medeni kanun olarak kabul edildi.
- ❑ 17 Şubat 1926'da TBMM, çıkardığı kanunla Türk Medeni Kanunu'nu kabul etti. Kanun 4 Ekim 1926'da yürürlüğe girdi.
- ❑ Türk Medeni Kanunu'nun kabulü ile aile yapısı çağdaş toplumlara göre yeniden düzenlendi.

☞ **Türk toplumunda hukuksal eşitlik sağlandı.**

☞ **Kadınlara hukuksal ve sosyal alanda haklar verildi**

☞ **Laiklik ve halkçılık ilkesiyle ilgilidir.**

Şiir, bütün özelliği edasında olan bir söz sanatıdır.

Orhan Veli Kanık

EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ❑ Ülkede eğitim ve Kültür alanında çağdaşlaşmak amacı ile önemli çalışmalar yapıldı.
- ❑ Devleti yaşatacak, millî varlığının bilincinde olan çağdaş bir toplum da hedeflenmiştir.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu (3 Mart 1924)

Eğitim öğretimde birlik sağlandı

İkilikler sona erdi

Medreseler kapatıldı. (11 Mart 1924)

Tüm okullar tek çatı altında toplandı.

Milliyetçilik Laiklik ilkesi ile ilgilidir.

- ❑ Halifeliğin kaldırılması ile ülkedeki her çeşit eğitim ve öğretim kurumlarının denetimi devlet eline geçti ve tek elde toplandı.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti'ndeki bütün okulların programlarının ve eğitim sisteminin düzenlenmesi Millî Eğitim Bakanlığına bırakıldı.
- ❑ Azınlık okullarının denetimi sağlandı.
- ❑ Bu uygulama sonunda medreselerde ikiliğin oluşmaması ve laikliğe geçişin hızlandırılması amaçlandı.
- ❑ Din öğretimini devlet kendi üstüne aldı.
- ❑ Demokratik ve laik bir anlayış geliştirmeye çalışıldı.
- ❑ Bugünkü eğitim sisteminin temeli atıldı.
- ❑ Laikleşen eğitimin millî olma niteliği de sağlandı.

Mutluluk paylaşıldıkça çoğalır.

Gautama Buddha

☞ Harf İnkılabı (1 Kasım 1928)
okuma yazmayı kolaylaştırmak içindir.

☞ Millet Mekteplerinin amacı **Latin Alfabetini öğretmek, okuryazar oranını arttırmak**

☞ Soru kökünde Latin harflerinin kabulü hangi ilkeyle ilgilidir derse
İNKILÂPÇILIK

☞ Harf inkılâbı yada yeni Türk harflerinin kabulü hangi ilke ile ilgilidir derse
MİLLİYETÇİLİK
Q,X,W kullanılmadı, Ç,Ğ,Ö,Ü,Ş eklendi

☞ Millet Mekteplerinin açılması
HALKÇILIK
İlkesi ile ilgilidir.

- ❑ **Mustafa Kemal'in "Ya üç ayda yaparız ya da hiçbir zaman"** dediği inkılâp **HARF İNKILÂBI**
- ❑ **Latin Harflerle basılan ilk gazete MARDİN GAZETESİ**
- ❑ **Mustafa Kemal, 24 Kasım 1928'de Başöğretmen Unvanını MİLLET MEKTEPLERİ TALİMATNAMESİYLE** aldı
- ❑ 1 Kasım 1928'de yeni harflerin kullanılması bir kanunla resmî hâle geldi.
- ❑ 11 Ekim 1928'de Millet Mekteplerinin açılması kararlaştırıldı.
- ❑ **24 Kasım 1981** sonrası her 24 Kasım Öğretmenler günü olarak kutlanmaya başladı
- ❑ Gazi Mustafa Kemal, halkçılık ilkesi doğrultusunda kurulan ve kendisine başöğretmenliği teklif edilen Millet Mekteplerinin başöğretmenliğini kabul etti.
- ❑ Türkler tarih içinde Uygur, Göktürk, Arap ve Latin alfabeleri kullanmışlardır.
- ❑ Yeni Türk alfabesi Latin alfabesi esas alınarak hazırlandı.
- ❑ Alfabe değişikliği eğitim ve kültür alanında kalkınma için önemli bir adımdır.

- ❑ 3 Kasım 1928'de yürürlüğe giren kanunla bütün resmî yazışmaların yeni Türk harfleri ile yapılması yasal zorunluluk oldu.
- ❑ Yeni harflerin resmen kabulü ile ülkede okuma yazma seferberliği başlatıldı.

Tarih Alanındaki Çalışmalar

- ❑ Tarih bir milletin kimliğidir.
- ❑ Milletin bireylerini ortak bir bilinçle birbirine bağlama işlevi görür.
- ❑ Atatürk, ortak bir payda oluşturacak millî kimlik inşası için Millî Mücadele sonrasında Türk tarihi çalışmalarına bizzat öncülük etmiştir.
- ❑ Atatürk'e göre, millî kültürün temelleri esas olarak millî tarihte aranmalıdır.
- ❑ Yeni Türk tarih görüşüne "Türk Tarih Tezi" denmiştir.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti'nin tarih görüşü olan Türk Tarih Tezi, hanedan eksenli tarih yerine millet eksenli tarih yazımını esas almıştır.

"Türk Tarihinin Ana Hatları"

Türk Tarih Heyeti bilimsel eseri meydana getirmiştir.

15 Nisan 1931Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti

Türk Tarih Kurumu kurulmuştur.

2 Temmuz 1932'de I. Türk Tarih Kongresi

Atatürk'ün katılımıyla toplandı.

9 Ocak 1936'da Ankara'da Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi kuruldu.

"Çalışmalar milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir."

Dil Alanındaki Çalışmalar

- ❑ Dil, millî kültürü kuşaktan kuşağa aktaran en güçlü araçtır.
- ❑ Milleti oluşturan etkenlerin en başında gelir.
- ❑ Türk dili, tarihî akış içerisinde Arapça ve Farsçadan aldığı kelime ve tamlamalarla özünden uzaklaşmıştı.

26 Eylül-5 Ekim 1932 I. Türk Dili Kurultayı

12 Ekim 1932'de Türk Dili Tektik Cemiyeti (Türk Dil Kurumu)

Kurumun kuruluş hedefi: Türk dilinin zenginliğini ortaya çıkarmaktır.

Güneş Dil Teorisi

Türk Dili Tektik Cemiyeti'nin 1936'da ortaya koyduğu de somut bir örnektir.

Çalışmalar milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir.

Üniversite Reformu

Darülfünûn / 1870 Abdülaziz döneminde açıldı

- ❑ Darülfünûn, üç kez kapatılmış
- ❑ 1900 Sürekli eğitime geçti

Bilgili bir aptal, bilgisiz bir aptaldan daha aptaldır.

Moliere

1932 Prof.Dr Albert Malche Raporu

- ❑ Yeni Türkiye Cumhuriyeti 1931 yılında Darülfünûn'da yeni bir düzenleme yapılmasına karar verdi.
- ❑ Düzenlemenin nasıl yapılacağı konusunda yabancı bir uzmandan yararlanılması uygun
- ❑ 16 Ocak 1932'de Cenevre Üniversitesinden Türkiye'ye gelen Prof. Dr. Albert Malche (Albert Malke) incelemelerde bulundu ve hazırladığı raporu Millî Eğitim Bakanlığına sundu.

1932 Darülfünun kapandı

- ❑ 31 Mayıs 1932'de çıkan kanunla Darülfünûn kapandı.

31 Temmuz 1933'te İstanbul Üniversitesi kuruldu.

- ☞ 1925'te Ankara Hukuk Mektebi açıldı.
- ☞ 1936'da Dil ve Tarih, Coğrafya Mektebi açıldı.

Güzel Sanatlar ve Spor

- ❑ Türk inkılabının toplum hayatına getirdiği en büyük dönüşümlerden birisi de güzel sanatlar alanında olmuştur.
- ❑ Atatürk, sanat alanındaki gelişmelere öncülük ederek çağdaş uygulamaların hızlı bir biçimde gelişmesini sağlamıştır.

1926 Resim Bölümü

- ❑ 1926'da açılan Gazi Eğitim Enstitüsünde resim bölümü açılmıştır.

Sanayi Nefise Mektebi → 1928 Güzel Sanatlar Akademisi

- ❑ Sanay-i Nefise XIX. Yüzyılda Osman Hamdi Bey'in Güzel Sanatlar Okuludur.
- ❑ 1928'de Osmanlı döneminden kalan Sanayi-i Nefise Mektebi, Güzel Sanatlar Akademisine dönüştürülerek çağdaş bir nitelik kazandırılmıştır.

1937'de İstanbul Resim ve Heykel Müzesi

- ❑ Müzik alanında klasik Türk müziği yanında halk müziği araştırmaları ve çok sesli Batı müziği çalışmalarına yer verilmiştir.

1924'te Musiki Muallim Mektebi (Müzik Öğretmen Okulu)

- ☞ 1932'de Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası kuruldu.
- ☞ 1934'te Millî Musiki Akademisi
- ☞ 1936'da Ankara Konservatuvarı
- ☞ Darübedayi → 1934'te İstanbul Şehir Tiyatrosuna dönüştürüldü

Konuşmadan anlayabildiğin insandır, dost dediğin.

La Edri

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR

- ❑ Ülkede çağdaşlaşmayı, demokratikleşmeyi ve laikleşmeyi hızlandırmak için toplum yaşantısı ile ilgili düzenlemeler yapıldı.
- ❑ Osmanlı toplumunda II. Mahmut döneminde Fes kullanılmaya başlanmıştır.
- ❑ Çağdaşlaşmak ve batılılaşmak amacıyla "Şapka kanunu" çıkarıldı.
- ❑ Ülke de kılık kıyafet birliği sağlanmaya çalışıldı.
- ❑ Diyanet İşleri başkanı, Haham babası ve Patrikler dini kıyafetle dolaşabilecekti.
- ❑ Laiklik ilkesi çerçevesinde yapılan şapka, kılık ve kıyafet düzenlemeleriyle hem toplumda laiklik anlayışı güçlendirildi hem de kıyafette birlik sağlanarak Atatürkçülük'ün halkçılık ilkesi doğrultusunda sosyal eşitlik sağlanmış oldu.

☞ 3 Aralık 1934'Dinî kıyafetler kanunu

Şapka Kanunu ve Kılık Kıyafet Kanunu

25 Kasım 1925

Halkçılık / Laiklik ile ilgilidir.

Mustafa Kemal / 1934 Kastamonu / Şapka

Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması (30 Kasım 1925)

- ❑ Osmanlı toplum yapısı içinde Allah'a erişmek maksadı ile bir yol ve yöntem takip eden dini akımlar mevcuttu.
- ❑ Bu yollara "Tarikat" adı verilmiştir.
- ❑ Tarikat üyelerinin bir araya gelip, zikir ve fikirle uğraştıkları yerlere de Tekke ve Zaviyeler adı verilmiştir.
- ❑ Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında tarikatlar önemli görevler üstlenmişlerdir.

- ❑ Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşu sırasında Osmanlı Devleti'nde olduğu gibi yenilik ve çağdaşlaşma hareketlerine ciddi tepkiler gösteren kurumlar olan Tekke ve Zaviyeler, Şeyh Said isyanının olmasında da etkili oldu.

☞ 30 Kasım 1925' Tekke, Zaviye ve Türbeler kapatıldı.

Halkçılık, Laiklik ile ilgilidir.

Takvim, Saat ve Ölçülerde Yapılan Değişiklikler

- ❑ Osmanlı Devleti'nde sosyal yaşamda ve devlet hayatında kullanılan takvim, saat ve ölçüler çağdaş dünya ölçülerinden farklıydı.
- ❑ Hukuk ve eğitim alanında yaşanan çok başlılık takvim, saat ve ölçüler alanında da kendisini gösteriyordu.

☞ 1 Ocak 1926 Miladi takvim

1928 Yeni Türk harfleri

1931Takvim, Saat ve Ölçü birimleri

1935 Hafta tatili düzenlemesi

Bütün bu düzenlemelerle

Sosyal hayatın Miladi takvim çağdaşlaşması ve laikleşmesi

Batı ile entegre olma sağlandı

Soyadı Kanunu 21 Haziran 1934

☞ Resmi unvanlar kaldırıldı

TBMM → 24 Kasım 1934 Atatürk Soyadı

Resmi işler kolaylaştı

Milliyetçilik / Halkçılık

- ❑ Halkçılık ilkesi Türk milletini ayrıcalıksız, sınıfsız, kaynaşmış bir kitle halinde kabul etmiştir.
- ❑ Ağa, hacı, hafız, hoca, molla, bey, beyefendi, hanım, hanımefendi, paşa, hazretleri gibi unvanların resmî kullanımı yasaklandı.

Türk Kadınına Verilen Haklar

Türk Kadınına Verilen Haklar
☞ Medeni Kanun 17 Şubat 1926
Karma Eğitim 1927 -1928
Belediye Seçimlerine katılma 1930
Muhtarlık Seçimleri 1933
Milletvekili Seçimleri 1934
1935'te 18 Kadın Milletvekili seçildi.
Fransa → 1944
Yunanistan → 1952
İsviçre → 1974
Kadın Öğretim Üyesi 1938'de 99'a çıktı.
Cumhuriyet dönemi yoktu

EKONOMİ ALANINDAKİ GELİŞMELER

İzmir İktisat Kongresi 17 Şubat – 4 Mart 1923

1135 Kişi katıldı

Başkanı Kazım Karabekir

Amaç: Ekonomik politika ve ülke kalkınması, ekonomik bağımsızlık

Misak-ı Ekonomi (Milli ekonomik ant)

Milliyetçilik / Devletçilik

- ❑ Dünya Savaşı ve ardından Millî Mücadele, Türk milletinin ekonomik kaynaklarını tüketmişti.
- ❑ Türk milletinin askerî ve siyasi alanda kazandığı büyük başarılar sonucu kurulan yeni Türkiye'nin, ekonomik bir savaş da vermesi gerekiyordu.

Kongre Kararları

- ❑ Hammaddesi yurt içinde olan sanayi dalları ve işletmeler kurulmalı,
- ❑ Küçük işletmelerden büyük işletmelere geçilmeli,
- ❑ Devlet bankası kurulup, özel teşebbüs desteklenmeli,
- ❑ Tekelleşmenin önüne geçilmeli,
- ❑ Teşvik kredisi verilmeli,
- ❑ Dış rekabet gücü olanlar desteklenmeli,
- ❑ Devlet ekonomik görevler almalı, özel teşebbüsün yapamadığı işleri devlet üstlenmeli.

Bu uygulama "devletçilik" ilkesi olarak Atatürk ilkelerinde yer almıştır.

Kongrenin Önemi

- ❑ Ekonomide "devletçilik" ilkesi ortaya çıkmıştır.
- ❑ 1934'te yürürlüğe konulan "Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı" ile kalkınma hamlesi devlet gözetiminde ve müdahalesiyle gerçekleştirilmeye başlandı.
- ❑ Atatürk döneminde Misak-ı İktisadi programı çerçevesinde alınan ekonomik tedbirler sonucu kişi başına düşen millî gelir yükseldi.
- ❑ Altın birikimi arttı.
- ❑ Sanayi, tarım, bayındırlık ve ulaştırma faaliyetlerinde geçmiş yıllara göre mesafe kaydedildi.
- ❑ Türk ekonomisi kendine yetecek hâle geldi.

Sanayi ve Ticaret Alanındaki Gelişmeler

- 17 Şubat 1923 İzmir İktisat Kongresi
- 1924 Türkiye İş Bankası'nın açılması
- 1924 Türkiye Taş Kömürünün Açılması
- 17 Şubat 1925 Aşar Vergisinin Kaldırılması
- 1925 Atatürk Orman Çiftliğinin temelinin atılması
- 1925 Sanayi ve Ticaret Odalarının açılması
- 1925 Yerli Kumaştan Elbise giyilmesi kanunu
- 1925 Alpullu Şeker Fabrikasının açılması (Kırklareli)
- 1925 Reji İdaresinin yabancılardan alınması
- 1926 Uşak Şeker Fabrikasının açılması
- 1926 Emlak ve Eytam Bankasının açılması
- 1 Temmuz 1926 Kabotaj Kanunu
- 1925 Sanayi ve Maadin Bankasının açılması (1933 Sümerbank oldu)
- 1927 Çubuk Barajının yapılması
- 1927 Veterinerlik Okulları Açıldı
- 1927 Teşvik-i Sanayi Kanunu
- 1928 / 1929 Tarım Kredi Kooperatiflerinin kurulması
- 1928 Kırıkkale Mermi fabrikasının açılması
- 1929 Toprak Reformu Kanunu (Köylüye Toprak Dağıtımı)
- 1929 Koruyucu Gümrük Uygulaması
- 1930 Türk Parasını Koruma Kanunu
- 1930 Merkez Bankasının Kurulması
- 1930 Yerli Malı Tasarruf Haftası
- 1933 I. Beş Yıllık Kalkınma Planı
- 1933 Halk Bankasının Açılması
- 1933 Beykoz Deri Fabrikasının Açılması
- 1933 Sümerbank'ın açılması
- 1933 Belediyeler Bankasının kurulması

1935 Etibank'ın Açılması

1935 Paşa Bahçe Cam ve Şişe Fabrikasının Açılması

1935 Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün Kurulması

1936 İzmit Kâğıt Fabrikasının Açılması

1937 Nazilli Basma Fabrikasının Açılması

1937 Denizbank Kuruldu

1937 Karabük Demir Çelik Fabrikasının Kurulması

1938 Toprak Mahsulleri ofisinin Açılması

Tarım Alanındaki Gelişmeler

Cumhuriyet döneminde ülkemizin ekonomisi tarıma dayalı olduğu için bu alanda da iyileştirme çalışmaları yapıldı.

Bu amaçla;

- Aşar vergisi kaldırıldı. (17 Şubat 1925)
- Halkçılık anlayışı doğrultusunda yapılan bu hamle ile devlet, en büyük vergi kaynağından vazgeçti.
- Ziraat Bankasından çiftçiye kredi sağlandı.
- 1929'da Zirai Kredi Kooperatifleri kanunu çıkarıldı.
- Ziraat Yüksek Enstitüsü kuruldu. Bilinçli ziraat teşvik edildi.
- Halkçılık anlayışı doğrultusunda yapılan bu hamle ile devlet, en büyük vergi kaynağından vazgeçti.
- Ankara'da, Yüksek Ziraat Enstitüsü kuruldu, sonra Ziraat Fakültesi oldu.
- Tohum ıslahları yapıldı.
- Yeni ürün yetiştirilmesi teşvik edildi. (çay, şekerpancarı gibi)
- 1926 toprak reformu ile topraksız köylüye toprak verildi.

Biz ertelerken, hayat hızını alır.

Seneca

ULAŞTIRMA ALANINDAKİ GELİŞMELER

- ❑ Ulaşım meselesi millî birliğin sağlanması ve ekonomik kalkınma için en başta gelen konulardandı.
- ❑ Osmanlı Dönemi'nde Anadolu ve Trakya'da toplam 3350 km demir yolu vardı.
- ❑ Cumhuriyet Dönemi'nde Türkiye, tamamen kendi kaynaklarını kullanarak 1925-1933 yılları arasında 2048 km demir yolu yaptı.
- ❑ 1 Temmuz 1926'da çıkarılan Kabotaj Kanunu ile Türk kara sularında yalnızca Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına gemi işletme hakkı verildi.
- ❑ Bu kanun, milliyetçilik ilkesi doğrultusunda atılan bir adımdı.

SAĞLIK ALANINDAKİ GELİŞMELER

- ❑ Cumhuriyet Dönemi'nin millî sağlık politikası; vatandaşların sağlığını korumak, ölüm oranını azaltmak, nüfusu artırmak, bulaşıcı hastalıklarla mücadele etmek ve bu yolla bireylerin sağlıklı yetişmesini sağlamayı hedef aldı.
- ❑ Numune hastaneleri, sağlık ocakları, doğumevleri açıldı.
- ❑ 1930'da Umumi Hıfzıssıhha Kanunu çıkarıldı.
- ❑ Hıfzıssıhha Kanunu ile kolera, veba, tifo, tifüs, zehirlenme, çiçek, difteri, kızıl gibi hastalıkların ilgili birimlere bildirilme mecburiyeti getirildi.
- ❑ Bu tür salgın hastalıklar parasız tedavi edilmeye başlandı.
- ❑ 1923'te ise "Türkiye Hilâl-i Ahmer Cemiyeti"nin adı değiştirilip Kızılay adı verildi.

Güzellik örtülü bir çelişkidir.

Jean Paul Sartre

Sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması hedefine uygun olarak

- ✓ 1924'te Ebe Okulu
- ✓ 1925'te ise Kızılay Hemşire Okulu
- ✓ 1924'te İstanbul ve Sivas'ta sağlık memurları yetiştiren okullar açıldı.

ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARININ ÖNEMİ

- ❑ Atatürkçü düşünce sistemi Türk milletinin kendi tarihî birikimleriyle çağdaş dünyaya uyumunu öngören bir sistemdir.
- ❑ Egemenliğin millete ait olduğunu savunur.
- ❑ Türk milletinin vatan ve millet sevgisi etrafında şekillenmesini öngörür.
- ❑ Türk millî kültürünün unsurlarını geliştirmeyi hedefler.
- ❑ Türk milletinin dünya milletleri arasında bağımsız ve özgür yaşama idealini gerçekleştirmeye çalışır.
- ❑ Devletin yapısını ve sosyal hayatı çağdaşlaştırmaya çalışır.
- ❑ Türk milletini medeni dünyanın bir parçası hâline getirmeyi hedefler.

